

Uniwersytet Rzeszowski
Kolegium Nauk Medycznych
Ul. Kopisto 2 a
35-310 Rzeszów
Tel. 17 872-11-95

Dr hab. n. o zdr. Edyta Barnaś, prof. UR
Kolegium Nauk Medycznych
Uniwersytet Rzeszowski

Rzeszów, 19.07.2022r.

Ocena osiągnięcia naukowego, pozostałego dorobku naukowego oraz działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej Pani dr Małgorzaty Stefaniak, w związku z ubieganiem się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu

Podstawą opracowania oceny są: uchwała nr 146/2022 Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 24 maja 2022 r. dotycząca powołania mojej osoby na recenzenta w postępowaniu o nadanie doktora habilitowanego Pani dr Małgorzacie Stefaniak oraz pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 15 czerwca 2022r. (RND/RDNoZ-5920-2H-NZ/22/5/22). Po zapoznaniu się z otrzymanymi elektronicznymi dokumentami stwierdzam, że składają się one z pozycji tj.: autoreferat, cykl prac, analiza bibliometryczna, kopia dyplomu nadania stopnia doktora nauk o zdrowiu, wnioski o przeprowadzenie postępowania, wykaz osiągnięć.

Przekazane materiały zostały przygotowane zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi trybu warunków przeprowadzania postępowania habilitacyjnego. Dokumentacja jest kompletna i prawidłowo przygotowana.

Przebieg kariery naukowo- zawodowej:

Pani dr n. o zdr. Małgorzata Stefaniak jest aktualnie zatrudniona na stanowisku adiunkta badawczo- dydaktycznego w Zakładzie Dydaktyki Ginekologiczno- Położniczej w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, gdzie pracuje od roku 2013. Jest absolwentką Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego; w roku 2010 uzyskała tutaj stopień licencjata położnictwa a w 2013 roku stopień magistra położnictwa. Równolegle podjęła studia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego na Wydziale Nauk Społecznych uzyskując w 2013 r. stopień licencjata pedagogiki. W roku 2019 otrzymała stopień doktora nauk o zdrowiu, pisząc pracę pt., „*Ocena poziomu leptyny w surowicy krwi kobiet rodzących oraz we krwi pępowinowej w ciąży o prawidłowym przebiegu i w wybranych powikłaniach*” (promotor: prof. dr hab. n. med. Ewa Dmoch- Gajzlerska). W roku 2020 otrzymała tytuł specjalisty pielęgniarstwa ginekologiczno- położniczego. Dodatkowo w 2021 r. ukończyła studia podyplomowe dla pielęgniarek i położnych w Instytucie Zarządzania Akademii Ekonomiczno- Humanistycznej w Warszawie uzyskując tytuł MBA (Master of Business Administration).

Ocena osiągnięcia naukowego:

Jako osiągnięcie naukowe dr Małgorzata Stefaniak przedstawiła cykl pięciu tematycznie powiązanych artykułów naukowych, pod tytułem „*Ocena mentoringu jako nowoczesnej metody dydaktycznej w kształceniu praktycznym studentów położnictwa*”. Wszystkie publikacje składające się na cykl ukazały się w recenzowanych czasopiśmie krajowych i zagranicznych w latach 2020-2021. Ich sumaryczny współczynnik oddziaływania IF to 7,209; MEiN- 460. W czterech z nich dr Małgorzata Stefaniak jest pierwszą autorką. Z informacji zawartych w Autoreferacie odnośnie wkładu merytorycznego, wynika że udział dr M. Stefaniak w opracowaniu każdego artykułu był znaczący.

W skład cyklu pracą wchodzą:

1. Pedregosa S, Fabrellas N, Risco E, Pereira M, Stefaniak M, Senzum F, Martin S, Zabalegui A.: Implementing dedicated education units in 6 European undergraduate nursing and midwifery students clinical placements. BMC Nursing. 2021; 20:61. (Praca oryginalna IF: 2,283; MEiN: 100).

2. Stefaniak M, Dmoch-Gajzlerska E.: The Dedicated Education Units model in the practical education of midwifery students. *Pielęgniarstwo XXI wieku*. 2021;20 4(77):261-268. (Praca oryginalna MEiN: 40).
3. Stefaniak M, Dmoch-Gajzlerska E.: Evaluation of a Mentor training program for midwives in two hospitals in Warsaw, Poland - a qualitative descriptive study. *BMC Med Educ*. 2021; 21:345. (Praca oryginalna IF: 2,463; MEiN: 140).
4. Stefaniak M, Dmoch-Gajzlerska Ewa. Mentoring in the clinical training of midwifery students - a focus study of the experiences and opinions of midwifery students at the Medical University of Warsaw participating in a mentoring program. *BMC Medical Education*. 2020; 20:394. (Praca oryginalna IF: 2,463; MEiN: 140).
5. Stefaniak M, Dmoch-Gajzlerska E.: Mentoring model in practical education for midwifery students a qualitative study. *Pomeranian J Life Sci* 2021;67(3). (Praca oryginalna MEiN: 40)

Przedstawiony mi do oceny cykl jest odzwierciedleniem zainteresowań Habilitantki, które skupiają się na zagadnieniu dotyczącym procesu dydaktycznego i możliwości jego udoskonalania.

Wszystkie prace dotyczą tematycznie powiązanych publikacji, skoncentrowanych na jednym z nowocześniejszych modeli edukacyjnych stosowanych w kształceniu praktycznym studentów kierunków medycznych tj. na koncepcji Dedicated Education Unit (DEU). W modelu tym wykorzystuje się innowacyjne formy nauczania: coaching i mentoring. Prezentowany cykl publikacji jest wynikiem badań prowadzonych przez Habilitantkę w ramach międzynarodowego projektu (Erasmus+) pt., „Implementation and evaluation of Dedicated Education Units in Europe” oraz projektu pt. „Dobre praktyki w położnictwie-mentoring w praktycznym kształceniu studentów”. Wszystkie publikacje zawarte w cyklu skupiają się na mentoringu jako skutecznej alternatywie dla tradycyjnego nauczania praktycznego na kierunkach medycznych. Habilitantka poprzez opracowanie i wdrożenie autorskiego programu mentoringowego dokonała analizy/ewaluacji programu opierając się na ocenie osób w nich uczestniczących. Prezentowany cykl stanowi logiczną całość i odpowiada na założony cel naukowy i empiryczny.

Analizując pierwszą pracę zrealizowaną w międzynarodowym zespole badawczym, stwierdzam, że zaproponowany model koncepcji Dedication Education Unit (DEU) przyczynił się do opracowania autorskiego programu dotyczącego mentoringu w kształceniu praktycznym. Dotychczas funkcjonujące zasady kształcenia, oparte co prawda na Deklaracji Bolońskiej, wskazują jednak na różnice w realizacji nauczania praktycznego. Podjęte przez autorów działania mające na celu wdrożenie modelu DEU poprzez wielośrodkowe badanie jakościowe, pozwoliło na opracowanie praktycznego przewodnika. Konsekwentnie zrealizowano program mentorski skierowany do położnych i nauczycieli akademickich oraz przeprowadzono badania jakościowe wśród wszystkich uczestników, w tym także studentów. Mimo wykazanych różnic we wdrożeniu programu w różnych krajach, autorzy potrafili dokonać identyfikacji czynników ułatwiających i utrudniających implementację programu. W mojej ocenie takie ujęcie tematu kreuje perspektywę poszerzenia i rozwinięcia umiejętności praktycznych nabywanych w trakcie kształcenia.

W drugiej publikacji Habilitantka szczegółowo zaprezentowała wyniki oceny wdrożenia modelu DEU w ośrodku polskim. Badanie oparte o wcześniej opracowany scenariusz pogłębionego wywiadu grupowego, pozwoliło na sprecyzowanie charakteru przeszkód wdrożenia modelu do praktyki. Dotyczyły one: „zbyt małej wiedzy członków na temat modelu i brak doskonalenia zawodowego, brak wykwalifikowanej kadry/ mentorów, niedoceniając roli mentora w miejscu pracy, obciążenie mentora i brak wynagrodzenia dla mentora”. Habilitantka podkreśla, że poważniejszym problemem związanym z DEU jest brak powszechnej dostępności do tej metody kształcenia. Jest to właściwy wniosek, podobnie jak pokazany deficyt w zakresie współpracy pomiędzy uczelnią a kadrami zarządzającą podmiotem leczniczym. Uzyskane wyniki pozwoliły na opracowanie autorskiego programu kształcenia studentów położnictwa w oparciu o mentoring.

Kolejna publikacja wskazuje na istniejący w Polsce problem braku odpowiedniego przygotowania mentorów, którzy często pełnią funkcję opiekuna praktyki otrzymując w sposób nieformalny określenie „mentora”. Habilitantka słusznie zauważa, że „nie jest to funkcja ustrukturyzowana w systemie stanowisk, jakie mogą pełnić położne w placówkach ochrony zdrowia”. Konkluduje, iż oficjalny rejestr takiej funkcji przyczyniłby z jednej strony się do rozszerzenia zakresu kompetencji zawodowej położnych, z drugiej strony wpłynąłby na poprawę jakości usług poprzez poprawę pracy młodego pracownika. Zainicjowane

i przeprowadzone badanie w postaci pilotażowego programu szkoleniowego dla mentorów, jednoznacznie pokryło się z wcześniej założonymi hipotezami i wyraźnie wskazało na potrzebę ciągłej ewaluacji programów szkoleniowych.

W czwartej publikacji Habilitantka analizowała doświadczenia studentów po odbyciu zajęć praktycznych zrealizowanych w oparciu o mentoring. Poprawnie dobrano grupę studentów II i III roku studiów, co umożliwiło dokonanie przez nich porównania swoich dotychczasowych doświadczeń z zajęć tradycyjnych versus zajęć opartych o mentoring. Wyniki badań fokusowych, interpretowanych przez dwóch niezależnych badaczy analizujących cztery wątki tematyczne, pozwoliły Habilitantce na wysunięcie dwóch kluczowych wniosków. Pierwszy dotyczył obustronnych korzyści dla osób zaangażowanych w mentoring, drugi wskazywał na potrzebę reorganizacji kształcenia praktycznego studentów polskich i dostosowania go do wymogów innych krajów europejskich.

Ostatnia publikacja dotyczyła analizy mentoringu w kontekście jakości kształcenia w odczuciach wszystkich uczestników projektu: studentów i mentorów. Analizę przeprowadzono w oparciu o nagrywany wywiad, który zgodnie z założoną metodyką poddano interpretacji. Wszyscy badani byli zdania, że mentoring wpisuje się w ich oczekiwania, z jednej strony kształtując umiejętności studentów, z drugiej dając mentorowi poczucie pełnej synergii w działaniu z pojedynczym partnerem a uwzględniając indywidualne tempo osiągania efektów uczenia się. Wszyscy badani wskazywali na istotę potencjału mentoringu w procesie kształcenia. Analiza pokazała także deficyty rozumienia tego modelu jako metody rozwoju osobistego i zawodowego, w odniesieniu do położnych i kadry zarządzającej. Habilitantka konkluduje iż wiodącą rolę w tym zakresie powinny odgrywać uczelnie wyższe, „które będąc odpowiedzialnymi za wsparcie klinicystów w tej szczególnej roli, łączyłyby środowisko akademickie z instytucjami ochrony zdrowia wdrażając nowoczesne metody edukacyjne”.

Przedstawiony do recenzji cykl składający się z pięciu publikacji został już poddany ocenie merytorycznej przez zewnętrznych recenzentów czasopism. Wyrazem tego są publikacje w czasopismach ze wskaźnikiem IF=2,283-2,463 i punktacją MEiN 40-140. W związku z tym, jako recenzent pozwolę sobie na komentarz w kontekście oceny aspektów nowatorskich i możliwości implementacji praktycznej wyników prac.

Przeprowadzone badania wskazują na nowatorską strategię mentoringu jako nowoczesnej metody kształcenia praktycznego na kierunku położnictwo. Strategia ta jest pozytywnie postrzegana zarówno przez odbiorców, jak i osoby zaangażowane w jej wdrożenie i pełniące nadzór nad jej realizacją. Opracowanie posiada walor empiryczny, wskazując w jaki sposób można zmodyfikować tradycyjny system kształcenia, jak wdrożyć model edukacji klinicznej DEU poprzez implementację programu mentoringu. Habilitantka słusznie konkluduje potrzebę działań popularyzatorskich odnośnie nowoczesnych metod kształcenia zarówno w środowisku położnych, jak i władz uczelni medycznych i kadr zarządzających placówkami medycznymi. Bardzo istotnym jest także dostrzeżona przez habilitantkę potrzeba ciągłej ewaluacji procesu mentoringowego, co umożliwi jego rozwój i adaptację do zmieniających się warunków i potrzeb osób w nim uczestniczących.

Warto zauważyć, że omówiony obszar tematycznych znalazł odzwierciedlenie w dodatkowych pracach, które nie weszły w skład cyklu habilitacyjnego. Są to 1 monografia oraz rozdział w monografii poświęcone mentoringowi. Ponadto 3 listy redakcyjne.

Ocena pozostałej aktywności naukowo- badawczej:

Pozostały dorobek Habilitantki obejmuje 36 prac w recenzowanych czasopismach. Jest autorką lub współautorką 9 prac oryginalnych, 15 prac poglądowych, 4 opisów przypadków oraz 7 listów do redakcji. Łączny współczynnik oddziaływania tych prac IF wynosi 18,196 (w tym 5,150 listy do Redakcji). Punktacja MEiN= 344. (wg. Biblioteki Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego).

Prace opublikowane przed uzyskaniem stopnia doktora posiadają współczynnik wpływu IF=6,345; MEiN=124. Prace opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora posiadają współczynnik wpływu IF=13,891; MEiN=680 (w tym prace, które weszły w skład cyklu habilitacyjnego). Liczba cytowań (bez autocytowań) całości dorobku Habilitantki wynosi 18 (wg bazy Web of Science) i 34 (wg bazy Scopus). Indeks Hirscha na podstawie przytoczonych wcześniej dwóch baz wynosi 3.

Biorąc pod uwagę całokształt dorobku publikacyjnego, jest on zadowalający i spełnia kryteria do nadania stopnia habilitowanego w dyscyplinie Nauki o Zdrowiu.

Pozostałe zainteresowania dr n. o zdr. M. Stefaniak dotyczą trzech obszarów tematycznych. Pierwszy jest kontynuacją badań nad leptyną (badań rozpoczętych przed uzyskaniem stopnia doktora nauk o zdrowiu), w oparciu o materiał pochodzący od kobiet ciężarnych z prawidłowym i nieprawidłowym przebiegiem ciąży. Na realizację tego projektu Habilitantka pozyskała grant „Młodego Badacza”, w którym aktualnie pełni funkcję kierownika projektu. Dotychczas opublikowała 5 prac z tego zakresu (w tym dwie z nich w czasopismach o wysokim wskaźniku oddziaływania $IF=3,942$ oraz $2,740$). We wszystkich tych pracach jest pierwszy autorem.

W związku z wykonywanym zawodem położnej, kolejny obszar zainteresowań badawczych dotyczy organizacji pracy położnych i opieki okołoporodowej nad kobietami z wybranymi problemami zdrowotnymi oraz niepełnosprawnymi. W tym obszarze opublikowała 17 prac w profesjonalnych czasopismach polskich i zagranicznych.

Także tematyka onkologiczna jest osobnym zagadnieniem w którym Habilitantka jako współautor opublikowała prace poświęcone markerom nowotworowym w wybranych patologiach gruczołu piersiowego i narządu płciowego. Dwie z tych prac ukazały się w wysoko impactowanych czasopismach tj. *Tumor Biology* ($IF=3,650$), *Tumori* ($IF=1,233$).

Ponadto Habilitantka jest współautorem monografii poświęconej mentoringowi w kształceniu studentów położnictwa, za którą otrzymała nagrodę zespołową Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w 2021 r.

Tematyka edukacji medycznej jest Jej szczególnie bliska w zakresie pracy naukowo-badawczej, o czym świadczy Jej udział w projekcie międzynarodowym pt. „Clinical reasoning in nursing/midwifery education and clinical practice”. Pełni tu funkcję osoby odpowiedzialnej za realizację projektu ze strony WUM-u. Ogółem w projekcie udział bierze 6 ośrodków akademickich, w tym 1 ośrodek z Polski.

W swoim dorobku posiada także miesięczny staż naukowy w Katedrze i Klinice Neonatologii Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. Ponadto odbyła 4 wizyty studyjne w europejskich ośrodkach naukowo-badawczych w Belgii i Hiszpanii.

Aktualnie pełni funkcję zastępcy Redaktora Naczelnego w fachowym czasopiśmie *Położna Nauk i Praktyka*. Była recenzentem 40 artykułów naukowych w czasopismach krajowych i zagranicznych.

Ocena działalności dydaktycznej, organizatorskiej i popularyzatorskiej:

Od początku pracy na uczelni Habilitantka prowadziła zajęcia dydaktyczne ze studentami z kierunku położnictwo. Była promotorem ponad 50 prac licencjackich, jedna z tych prac zajęła II miejsce w konkursie akademickim dotyczącym problematyki pro-life. Ponadto pełniła funkcje recenzenta 22 prac licencjackich. Habilitantka współpracowała także ze Studenckim Kołem Naukowym Położnych, będąc koordynatorem obozów naukowych oraz opiekunem naukowym 4 prac studenckich prezentowanych na krajowych konferencjach naukowych. Z tytułu swoich dokonań dydaktycznych została kilkakrotnie wyróżniona przez Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Ponadto była wykładowcą w ramach szkolenia specjalizacyjnego dla położnych.

Swoje zaangażowanie w promowanie wizerunku zawodu położnej rozwija wielowątkowo m.in. poprzez pracę (2018 r.) w ramach projektu POWR. 02.04.00-00-0060-00/16 realizowanego przez Centralny Instytut Ochrony Pracy- Państwowy Instytut Badawczy, gdzie pełniła funkcję eksperta branżowego opisującego zawód położnej. Aktualnie jest także ekspertem w Agencji Badań medycznych, gdzie pełni funkcję eksperta oceniającego wnioski o dofinansowanie projektów naukowych. Ponadto jest zaangażowana w popularyzację doniesień naukowych m.in. poprzez panel edukacyjny skierowany do kobiet na portalu internetowym oraz udział w licznych spotkaniach tematycznych poświęconych zdrowiu kobiet i rozpowszechnianiu informacji o istocie zawodu położnej. Na tej płaszczyźnie jest autorem pięciu prac popularyzujących naukę.

Jest członkiem licznych projektów/ zespołów międzynarodowych m.in. Nursing Now Challengers (realizowane tematy: „Perceptions of modern nursing and midwifery”, „Clinical supervision”); Nursing Now Challenge Alumni to Current Participants Mentoring.

Jest także członkiem międzynarodowej grupy zrzeszającej położne w ramach inicjatywy „Midwives in Focus” a także członkiem licznych towarzystw naukowych dla położnych.

Pozytywnie należy także ocenić aktywność konferencyjną. Brała czynny udział w licznych konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, była także organizatorem konferencji międzynarodowych.

Całokształt działalności dydaktycznej, organizatorskiej i popularyzującej naukę dr n. o zdr. Małgorzaty Stefaniak należy ocenić pozytywnie.

Wniosek końcowy

Przedstawione powyżej oceny cząstkowe charakteryzujące wieloaspektową aktywność dr n. o zdr. M. Stefaniak, wskazują, że Kandydatka spełnia wymagania stawiane wobec osób pretendujących do stopnia doktora habilitowanego.

Badania prowadzone przez dr n. o zdr. Małgorzatę Stefaniak są spójne i pokazują konsekwentną pracę w obranych obszarach naukowych. Cykl publikacji, będący podstawą ubiegania się o tytuł doktora habilitowanego, jest oryginalnym rozwiązaniem problemu badawczego dotyczącego mentoringu jako nowoczesnej metody dydaktycznej w kształceniu praktycznym studentów położnictwa.

W oparciu o powyższe oraz wstępną akceptację postępowania przez Radę Dyscypliny Nauk o Zdrowiu, stwierdzam że dr n. o zdr. Małgorzata Stefaniak spełnia wymogi określone w art. 219, ust.1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (DZ.U. z 2018r. poz.1668 z późn.zm.). Wniosuję więc do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu, o nadanie Pani dr n. o zdr. Małgorzacie Stefaniak stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Uniwersytet Rzeszowski
Dziekan
Kolegium Nauk Medycznych

Edyta Barnaś
dr hab. n. o zdr. Edyta Barnaś, prof. UR